

de sidste Aar været flere Tilfælde, hvor Formændene for Landbosforeningerne, vel at mærke af mindre Landbrugere, have trukket sig tilbage med den Motivering, at de ikke længere havde Raad til at ofre deres Tid paa den Gerning, uven at faa noget Vederlag derfor. Vi have ogsaa set, at Følgen har været, at man har tillagt Formanden en Løn i disse Foreninger. Jeg har saaledes set i dette Efteraar, at en Forening har tillagt sin Formand 20 pCt. af Medlemsbidragene for at udføre denne Gerning, og jeg tror, at man efterhaanden vil blive nødt til at gøre disse Pladser lønrede, hvis man vil bruge mindre Landbrugere dertil. I mangfoldige Tilfælde kan man jo ønske at sætte mindre Landbrugere paa disse Pladser og ikke være nødt til at ty til de større Godsejere, fordi de andre ikke have Raad dertil. — Hvad Tanken om Mejerierne som Centra for saadanne Foreninger angaar, kan jeg selvfølgelig ikke have noget derimod, naar det bliver saaledes, som det ærede Medlem fra Bornholm (Blem) har antydet, at Mejeriets Grænser ikke ogsaa ere Forstudsforeningens Grænser. Jeg havde fortaaget det saaledes, at Forstudsforeningen ikke kunde gaa ud over Mejeriets Grænser, og saa mente jeg, det vilde være en Forurettelse, idet mange derved vilde blive udelukkede. Der er dog her en Ting, som jeg skal tillade mig at gøre opmærksom paa, og som vistnok vil have sine praktiske Vanskeligheder. Man siger, at Mejeriets Bestyrelse skal være Forstudsforeningens Bestyrelse, og det ærede Medlem siger, at de, som ere i Mejeriet og ikke have Lyst til at være i Forstudsforeningen, kunne gaa ud, medens de, som have Lyst til at være med uden at være Medlemmer af Mejeriet, kunne komme ind. Der er imidlertid den Omstændighed, at disse Medlemmer maaske ville have en anden eller delvis anden Bestyrelse, idet de jo ellers kun vilde blive repræsenterede ved Mejeriets Bestyrelse. Det er et Punkt, som jeg tror har nogen Betydning, men maaske der ogsaa kan findes en Udvej til at rette dette. Jeg kan som sagt, ikke have noget imod denne Sammenknytning med Mejerierne, naar det sker paa et saadant Grundlag, at Mejeriets Grænser ikke ogsaa blive Forstudsforeningens Grænser, thi i saa Fald vil det være uheldigt.

Leth-Göspen: Jeg vilde blot sige angaaende Spørgsmaalet om, hvor meget en saadan Mand kan faa at laane i Forhold til de Benge, som ere i Kassen, at jeg, efter den Redaktion, som her findes, fremdeles ikke kan forstaa andet, end at de enkelte Medlemmer

maatte kunne forlange indtil 50 Kr. i Løbet af et Aar. Jeg forstaaer det ikke saaledes, at man laaner først 25 Kr. en Dag, og saa betaler man en Tid efter de 25 Kr. tilbage og faar dem igen med det samme. Paa den Maade kunde man jo, hvis man laante f. Eks. 50 Kr. paa 8 Dage, og man hver Gang fik Laanet fornyet efter de 8 Dages Forskud, saa adskillige Tusinde i Løbet af et Aar uden nogenfinde at have haft mere end 50 Kr. Som det staar her, kan jeg ikke forstaa det anderledes, og jeg er vis paa, at enhver, som læser dette Forslag, vil faa det Indtryk, at Meningen er den, at man har Ret til at forlange indtil 50 Kr. Der staar nemlig saaledes: "Ethvert Medlem skal have Ret til i Løbet af hvert Regnskabsaar af Foreningen at erholde Driftsforskud til et samlet Beløb af indtil 50 Kr. pr. ansat Kreatur, dog ikke ud over 5.000 Kr. i alt." Hvis det skal forstås, som det ærede Medlem for Bornholms 1ste Valgkreds (Blem) for sagde, at Bestyrelsen skal kunne bestemme, hvor meget et Medlem kan faa, maa der en Redaktionsforandring til, thi dette staar der ikke noget om i Forslaget. Det er ogsaa kun for at gøre opmærksom derved, at jeg har taget Ordet. Det er ikke for særlig at kritisere det ærede Medlems Tanke. Jeg er af samme Anskuelse som det ærede Medlem, men der maa en Forandring til i Redaktionen, da Bestemmelsen ellers let vil kunne blive uheldig. Der staar her udtrykkelig, at ethvert Medlem skal have Ret til at laane indtil 50 Kr., og med almindelig Menneskeforstand kan man ikke forstaa det anderledes, end at Bestyrelsen er pligtig til at udlåne de 50 Kr., og man kan dog ikke udlåne, hvad man ikke har. — Mens jeg har Ordet, kunde jeg have Lyst til at gøre en Bemærkning til den højt-ærede Minister angaaende Maksimumsgrænsen for Laanene. Forstellige Talere have anket over, at Maksimumsgrænsen muligvis var sat for højt. Dertil svarede den højt-ærede Minister, at man maatte passe paa ikke at støde de større Landejendomsbesiddere bort, da det solidariske Ansvar muligvis derved vilde komme til at hvile mere trykkende. Saaledes forstod jeg i alt Fald den højt-ærede Minister. Jeg mener, det er et fuldstændigt Fejlsyn, jeg tror, at lige det omvendte er Tilfældet. Ved den Slags Laan er det nemlig ikke som ved almindelige Laan, idet der egentlig ikke er anden Sikkerhed end den vedkommendes Person. Det er den rent personlige Sikkerhed, som her skal danne Betryggelsen for det solidariske Ansvar, og i saa Henseende kan jo undertiden den Mand, der f. Eks. kun laaner 50 Kr., hyde lige saa stor personlig Sikkerhed som den Mand, der